

Projekty

**Multikino Palace Cinemas Nový Smíchov:
Program, prostor, mediální diskurs**

Předmět disertace

Jak připomněl mimo jiné Francesco Casetti: „To, co bylo kdysi filmem – celovečerní film založený na fotografickém obrazu, na který se chodilo do kina společně s dalšími diváky – se musí v současnosti vyrovnávat s mnoha dalšími ‚formáty‘, s mnoha dalšími fyzickými nosiči a mnoha dalšími spotřebními prostředími.“¹⁾ Všechny tyto formáty, nosiče a prostředí se vlivem nástupu nové filmové historie dostaly do centra pozornosti filmových studií. Předkládaný projekt disertace vychází z tohoto odvratu od analýzy a interpretace filmů a budování všezahrnujících velkých teorií (*Grand Theory*) směrem k výzkumu kontextů produkce, distribuce, předvádění a recepce filmových děl. Konkrétněji se zaměřuje se na kontext současné dominantní formy veřejného filmového představení prostřednictvím případové studie o pražském multikinu.

Předmětem zkoumání je konkrétně multikino Palace Cinemas Nový Smíchov, které je situováno v nákupním centru Nový Smíchov v Praze 5. Jeho provoz zahájila 15. listopadu 2001 jihoafrická společnost Ster Century, která však v roce 2002 vycouvala z českého trhu a svá multikina odprodala společnosti Palace Cinemas Central Europe ovládané americkými investory. Ta provozuje v současnosti celkem 21 multikin, 6 v České republice, 2 ve Slovenské republice a 13 v Maďarsku. Na 6 multikin této společnosti v ČR připadá celkem 55 kinosálů (pláten) s celkovou kapacitou 12 208 sedadel. Palace Cinemas Nový Smíchov nabízí ve 12 sálech celkem 2 726 sedadel, v současné době je tak největším českým multikinem.²⁾ Je osazeno italskými 35mm promítačkami firmy Cinemeccanica a digitálními E-Cinema projektory firmy Sanyo. Zvukový systém ve všech dvanácti sálech je v systému Dolby Digital DTS, jeden sál nabízí systém Dolby Digital EX. Největší z pláten měří 18 x 10,3 metru. Manažer multikina David Dvořák ho charakterizuje jako „rodinné kino“, které svou dramaturgii utváří s ohledem na strukturu návštěvníků, a nabízí tak převážně „komerční tituly“.³⁾ Součástí nabídky kina je stánek s občerstvením, který se na příjmech zařízení dle Dvořáka podílí stabilně zhruba 20 procenty. V současné době se multikino připravuje, podobně jako další česká kina, na nástup digitálních technologií promítání v systému D-Cinema. Volba tohoto multikina pro zamýšlenou případovou studii vycházela z relativně snadné dostupnosti informací – jak manažer multikina David Dvořák, tak Odbor architekta Městské části Praha 5 projeví alespoň částečnou ochotu poskytnout mi některé informace a materiály.

-
- 1) Francesco C a s e t t i, *Theory, Post-theory, Neo-Theories: Changes in Discourses, Changes in Objects. Cinémas* 17, 2007, č. 2–3, s. 37.
 - 2) Viz Palace Cinemas [cit. 29. 8. 2008]. Dostupné z <<http://www.palacecinemas.net>>; Unie filmových distributorů. [cit. 8. 11. 2008]. Dostupné z <http://www.ufd.cz/wpimages/other/multikina-tech_K.xls>.
 - 3) Informace získané v rámci rozhovoru s manažerem kina Davidem Dvořákem.

Struktura, metodologie, prameny

Při výzkumu multikin a kinosektoru obecně lze rozlišit tři uplatňované přístupy: historický, ekonomický a sociologický. Takovéto rozlišení je však pouze prototypické, ve skutečnosti se tyto přístupy mnohdy kombinují, například v rámci hospodářských dějin filmu se zohledňují ekonomické aspekty (marketingové strategie apod.), sociologické studie zase mají mnohdy blízko k historické rekonstrukci událostí. Zatímco v zahraničí jsou všechny tři směry intenzivně realizovány, v České republice byly zejména ve vztahu k multikinům dosud spíše opomíjeny.

Projekt disertace vychází z přístupu historicko-sumarizujícího. Cílem bude zpracovat a vyhodnotit prameny, které jsou v současnosti o zvoleném multikinu dostupné. S ohledem na ně lze vymezit tři okruhy témat, které by měly formovat tři hlavní části disertační práce.

První okruh se zaměří na program multikina Ster Century/Palace Cinemas Nový Smíchov od jeho vzniku do konce roku 2007. K tomuto směru bádání vybízí například Gregory A. Walker v přehledové antologii studií týkajících se kinofikace.⁴⁾ Analýza bude zahrnovat soupis filmů, jejich kategorizaci dle země původu a žánru, vyhodnocení poměrného zastoupení těchto kategorií a proměn tohoto zastoupení v rámci jednotlivých let i delšího časového období, přehled doby nasazení jednotlivých filmů, žánrů a národních kinematografií v nabídce multikina, program multikina ve vztahu k celkovému souboru filmů zastoupených v české filmové distribuci od roku 2001 do roku 2007. Cílem této části nebude popsat, jak probíhá zařazování filmů do distribuce, jaká kritéria a ekonomické vazby jsou při něm využívány, ale s jakou nabídkou se reálně návštěvník daného multikina může setkat ve vztahu k celkové nabídce českých distribučních společností. Proto bude pramenem v tomto případě výhradně program kina a soupis filmů v distribuci. V tomto smyslu bude také možné vyhodnotit, co v konceptualizacích provozovatelů kin znamená výše popsaný pojem „rodinné kino“ zaměřené na „komerční tituly“.

Druhý tematický okruh bude vycházet z pramenů vztahujících se k budově multikina Ster Century/Palace Cinemas Nový Smíchov.⁵⁾ V tomto případě bude záměrem popsat budovu multikina a kontext, v němž se objevuje (tzn. zejména nákupní centrum). Zde se nabízí široké spektrum využitelných pramenů: materiály dostupné v Oddělení architekta Městské části Praha 5, záznamy na Katastrálním úřadě Prahy 5, záznamy v obchodním rejstříku, záznamy Unie filmových distributorů, dále oborová periodika *Zboží & Prodej*, *Obchodník*, *Architekt*, *Stavitel*, *Stavební fórum*, *Beton*, *Světlo* apod., která prezentují informace o developerovi a investorovi a jeho pozici na trhu, o prodejních plochách, počtu obchodů v daném obchodním centru a jejich charakterizaci, komplexní stavebně-ekonomické informace o daném prostoru (včetně likvidace podniku Tatra Smíchov, který stál na místě dnešního nákupního centra), detailní popis architektonického řešení prostoru nákupního centra a multikina, podíly jednotlivých architektů a designérů na podobě stavby, seznam autorů, stavebních firem, nákladů na realizaci, architektonický kontext, v němž je nákupní centrum situováno atd. Cílem tak bude popsat budovu multikina s ohledem na základní infor-

4) Gregory A. Walker, Research Projects in the History of Moviegoing and Film Exhibition. In: Týž: *Moviegoing in America*. Blackwell: Malden & Oxford, 2002, s. 322–323, zde 322. Zmíněná antologie pak obsahuje hned několik podobně orientovaných studií.

5) Pro tento směr výzkumu lze rovněž najít celou řadu inspiračních zdrojů domácích i zahraničních. Z českých prací viz např. Jiří Hilmer a, *Stavební historie pražských kinosálů. Část I – do vzniku Československé republiky*. *Iluminace* 10, 1998, č. 1, s. 119–164. Ze zahraničních publikací lze vyzdvihnout např. příslušnou kapitolu v publikaci Stuart Hanson, *From Silent Screen to Multiscreen: A History of Cinema Exhibition in Britain since 1896*. Manchester: Manchester University Press 2007.

mace o majitelích a provozovateli, o architektuře a designu a o jeho umístění v kontextu čtvrti a města.

Třetí tematický okruh bude analyzovat mediální diskurs spojený s multikinem Ster Century/Palace Cinemas Nový Smíchov. Vycházím zde z definice Charlese R. Aclanda, který pojem diskurs chápe jako „aktivní a performativní používání jazyka, které se šíří a vytváří rozumění fenoménům“.⁶⁾ V tomto smyslu bude cílem reflektovat, jak je obraz konkrétního multikina konstruován v rámci společnosti na příkladu novinových textů. Jinými slovy: co novinové texty o tomto multikinu říkají a neříkají, jaká témata jsou s ním asociována, jaké vlastnosti a hodnoty mu jsou, či nejsou připisovány. V návaznosti na svou předchozí práci, která analyzovala mediální diskurs spojený s nástupem multikin v České republice obecně, bych nyní rád provedl podobnou analýzu, avšak zaměřenou konkrétněji na mediální diskurs spojený s jediným multikinem. V tomto smyslu budou v rámci případové studie zaznamenány prvky a struktury, které mohli v rámci širokého zaměření předchozí studie propadnout mřížkou vzorkování. Data pro analýzu byla získána z full-textové mediální databáze společnosti Newton Media a.s. Vyhledávány byly články z celkem 33 celostátních a 138 regionálních deníků a dále ze 181 internetových médií (zahrnuty do korpusu však byly v rámci internetu jen články z internetových deníků). Vyhledávacím kritériem byl současný výskyt pojmů „multikino“, „nový“, „smíchov“ nebo současný výskyt pojmů „multiplex“, „nový“, „smíchov“ v názvu článku nebo v těle článku. Časový rozsah byl zvolen od 1. ledna roku 2001, v jehož průběhu multikino v nákupním centru Nový Smíchov zahájilo provoz, do 31. prosince roku 2007. Ročník 2008 není dosud kompletní, proto nebyl brán v potaz, aby byl dodržen interval celých ročníků. Z korpusu dat byly vyřazeny texty, které neobsahovaly nic jiného než programy kin či popisky k fotografiím. Takto získaný korpus obsahuje celkem 92 článků: 19 z roku 2001, 35 z roku 2002, 6 z roku 2003, 5 z roku 2004, 6 z roku 2005, 8 z roku 2006 a 13 z roku 2007.

J a n H a n z l í k

(Vedoucí disertační práce: Prof. PhDr. Tomáš Hlobil, CSc; Katedra divadelních, filmových a mediálních studií FF UP; 3. rok řešení; hanzlikjan@seznam.cz)

6) Charles R. Acland, *Screen Traffic. Movies, Multiplexes and Global Culture*. Durham – London: Duke University Press 2003, s. 9.